

UKA 2013/138
21. november 2013
Juliane Henningsen

Naggueqatigut eqqarsaatigalugit ullumikkornit qanimut pimoorunnerullugu qaninnerusumillu sutigut tamatigut qanoq suleqatiginerulersinnaarat siunertaralugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Broberg, Partii Inuit)

Partii Inuit saqqummiussaqqarput naggueqatitsinnik suleqateqarnerunissarput pimoorunnerullugu aallutissagipput siunertaralugu. Tamatumunnga Inuit Ataqtigiiit isumaqataavugut. Tamanna tigussaasumik iliuuseqarfigisinnaagipput isumaliorpugut.

Inuit Issittormiut Kattuffiata ICC-p 1977-imi pilersinneqarnerata kingorna naggueqatigut sionatigornit annertunerusumik attaveqarfigilersimavagut. Tamanna ineriartorneq pissusissa-misoortutut oqaatigineqartariaqarpoq, tassami inuiaat INUIT maanna naalagaaffinni sisamaasuni siammarsimasut inuusaatsikkut nunani issittuni najugaqarnerminni assigiimmik sorlaqartutut oqaatigisariaqarmata.

Nunani avannarlerni, nunarsuarmimi tamarmi nunat immikkut soqutigisaqatigiikkaangamik suleqatigiikkumasarput. Assersuutissatsialaapput Nunani Avannarlerni Siunnersuisoqatigiit, ulluinnarni Nordisk Råd-imik taaneqartartoq. Kiisalu Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat, tassa Vestnordisk Råd-imik pisagarput. Siunnersuisoqatigiiffiusuni taakkunani marlunni politikerit nunanit suleqatigiinneersuusut akuttunngitsumik naapittarput, politikikkut anguniagalersuillutik, suleqatigiiffiusinnaasumik ujartuillutik ajornartorsiutinilu ataatsimoorullugit aaqqiivigineqarsinnaasuni suleqatigiillutik.

Namminersorneq ikaarsaarfigiligarput piumasaqarpoq nunanik allanik inuiannillu allanik suleqateqarnissatsinnik, Inuit Ataqtigiinnilu isumaqarpugut naggueqatigiit suleqatigiinnerat siullertut nukittorsassallugu pissusissamisoornerusinnaanngitsaq.

Suleqatigiiffik inatsisartutigit ingerlasoq isumaqavippugut naggueqatigiit Inuit akornanni pisariaqartoq. Soormi nunatsinnut, kulturitsinnut oqaatsitsinnut kinaassutsitsinnullu qaninnerpaat minillugit allarpassuarnik suleqateqassaagut?

Apeqquserneqarsinnaanngitsumik aallaavigut ataasiupput, inuiaqatigiittut namminiilerusuttutut anguniakkagut ataatsimooruppagut, inuiaqatigiittut unammilligassagut sorpassuartigit imminnut eqqaanarput qularnanngilarlu immitsinnut atorfissaqartinneqarput minneruler-navianngitsaq.

Naggueqatigiit inuit akornatsinni suleqatigiinneq pitsaasoq annertuumik Inuit Issittormiut Kattuffiat, ICC aqutigalugu ingerlanneqarpoq, qularnanngilaq sulineq tamanna ingerlajuassasoq atorfissaqartinneqartuassasorlu.

Inuit Ataqtigiinnilu isumaqarpugut Naalakkersuinnikkut suleqatigiinneq annikippallaartoq, naak nunatta siuttui akuttusuumik naapillutik oqaloqatigiittaraluartut.

Nagguqatigiit akornanni angallannikkut pissutsit pitsanngoriartorput, nagguqatigiit akornanni naapisimaartarnerit, paarlaasseqatigiittarnerit annertusarneqarnissaat isummersorfigisariaqarpavut, kulturikkut pisuussutsinik oqaatsitigullu ineriartoqatigiissinnaanerput ilanngullugu eqqartortariaqarparput. Suleqatigiinneq nutartigaq nalituupilussuaq oqaloqatigiiffiusorlu pilersisinnaavarput, inatsisartuni ataatsimoorluta nagguqatitsinnut suleqateqarusunnerunerput avammut suaarutigutsigu.

Nagguqatitsinnit suleqateqarneq misilittagaqarluarfigilersimasarput inerisaqqikkumallugu annertusarumallugu siunnersuutigaara inatsisartutigoortumik suleqatigiiffissamik pilersitsisoqassasoq. Takorloorparput Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata aqqissuussaana isumassarsiorfigalugu nagguqatigiit akunnitsinni siunnersuisoqa-tigiiffissarput ilusilersorneqassasoq. Siunnersuisoqatigiiffik "Inuit Parliamentary Council"-imik taaneqarluarsinnaavoq. Imlt. "Inuit aalajangiisartuisa siunnersuisooqatigiiffiat."

Siunnersuisoqatigiiffeqalernikkut oqaloqatigiinneq ataavortoq, suliassanik aallartisaaneq, ilisareqatigiinneq paarlaasseqatigiinnerlu annertunerusut pissarsiarissagigut qularnanngilaq.

Tamatuma saniatigut maani Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit akuersarneqarsimasoq, "Nuna-job"-imik taasamik siunnersuut – inuusuttut nagguqatigiulluta paarlaasseqatigiinnikkut naapeqatigiittarnissatsinnik siunnersuut tigussaasoq isumaqarpugut isumaliutigeqqinneqassasoq. Iluatsissappalli aningaasaliisoqartariaqarpoq.

Sorpassuartigut suleqatigiissinnaavugut nagguqatigullu, naapituarlugit nuannertaqaat, ilisarnartaqaat, suliassaqarfiit oqimaatsut aamma suleqatigiissutigisinnaavagut. Soorlu isumaginninnermut tunngasut, kulturimut tunngasut, imminortarnermut akiuiniarneq eqqarsaatigalugu aamma kivitassaqarpugut annertuumik.

Oqallilluarnissaq kissaatigalugu – neriuppugut Inuit Ataqtigiit siunnersuutigut tigussaasut Naalakkersuisut aamma ingerlateqqikkumaaraat. Taamatullu Inatsisartut Siulittaasoqarfiat Inatsisartooqatigiit siunnersuisooqatigiiffeqalernissaannik suliniassasoq kissaateqarfigaarput.

Qujanaq.